

HANDREIKING BIJ ONTKENNEN VAN DE BEPERKING

Psycho-educatie: ‘...een reeks educatieve of opvoedkundige interventies om mensen te leren omgaan met hun beperkingen door het verwerven van kennis, vaardigheden in de omgang, meer zelfvertrouwen en door psychologische verwerking.’

Doel: niet zozeer acceptatie (dat is een proces), maar gedragsverandering: hulp vragen / aannemen.

1. In kaart brengen zelfbeeld

- Wat zegt de cliënt? (doorvragen, duiden, checken)
- Welke toekomst ziet de cliënt voor zichzelf?
- Waar loopt de cliënt naar eigen zeggen tegen aan?
- Wat is het beeld vanuit het netwerk (verwanten, vrienden, collega's, andere professionals)?
- Welk gedrag zien we en wat zegt dat over het zelfbeeld? Denk aan
 - Omgaan met faalervaringen, afwijzing, pesten
 - Aangaan van contacten, sollicitaties
 - Vragen van hulp, sociale vaardigheden
 - Vermijdingsgedrag (bv. post niet openen)

2. Diagnostiek

- SEO, IQ, Adaptieve vaardigheden, zelfredzaamheid
- Is er sprake van bijkomende problematiek die invloed heeft op het zelfbeeld (bv. psychose)?
- Is aanvullende diagnostiek noodzakelijk (bv. trauma, hechtingsproblematiek, persoonlijkheidsonderzoek)?

3. Analyse

- Hoe ver staat het zelfbeeld af van de realiteit?
- Wat is de winst (functie-analyse)?
- Wat zijn de risico's van dit zelfbeeld?
- Wie ervaren lijdensdruk (de cliënt/netwerk/begeleiders)?

4. Overweging en besluitvorming

- Maak een kosten – batenanalyse (GD + PB)
 - Wat levert PE naar verwachting op (doel)?
 - Wat is het mogelijke verlies?
 - Wat zijn de risico's van PE bij deze cliënt?
 - Wat zijn de risico's als we niets doen?
- Is er commitment bij alle betrokkenen?
 - Wat moet er gebeuren om dat alsnog te regelen?
- Beschrijf de argumentatie van het al dan niet starten met PE (dossier)

5. Maak een plan

- Doel: welke gedragsverandering willen we bereiken en hoe ziet dat eruit? Wat zijn signalen?
- Wie doet wat, wanneer en waar (bv. informeren betrokkenen, gesprekken cliënt, diagnostiek, behandeling)
- Hoe monitoren we het traject?
- Wat zijn de ijkpunten/-momenten?
- Wat zijn te voorziene obstakels en hoe gaan we daar mee om?
- Welke interventies (incl wwjk) zetten we volgtijdelijk in?

Interventies bij ontkenning

- Wees eerlijk en duidelijk, verluier niet.
- Bespreek zaken waar de cliënt last van ondervindt (rekenen, lezen, plannen, stress, drukte, etc)
- Zoek een reële en voor de cliënt acceptabele taal/term, voorbeelden
- LVB (?) Langzaam van Begrip
- Moeite met rekenen, lezen, administratie
- Meer tijd nodig
- Zelfonthulling: iedereen heeft beperkingen, hoe ga ik daar zelf mee om, waar ben je wel goed in?
- Uitleg: hoe vraag je om hulp zonder gezichtsverlies?
- Meegaan in wens (vb rijbewijs), maak van een faalervaring een leerervaring
- Confronteren met de beperking aan de hand van een recente (faal)ervaring.
- Tijd geven, laten bezinken, op terug komen

Voorwaarden voor de uitvoering

- Betrokkenheid en inzet van het netwerk
- Professionele werkrelatie met de cliënt
- Vaste begeleider die het traject in samenspraak met de gedragsdeskundige coördineert, volgt en bewaakt
- Beheersing gesprekstechnieken, open vragen
- Commitment, tijd en geduld
- Uitvoerders zijn getraind in Weet wat je kan